

MR-SAM SAMSTARFSÁÆTLUN 2025-2030

Samstarfsáætlun Norrænu samstarfsráðherranefndarinnar (MR-SAM) 2025– 2030

DRÖG

Efnisyfirlit

1.	Formáli	3
2.	Inngangur	3
3.	Pólítískar áherslur	4
4.	Markmið og undirmarkmið	5
5.	Mat á samstarfsáætluninni	7

DRÖG

1. Formáli

2. Inngangur

Norræna samstarfsráðherranefndin, MR-SAM, ber almenna ábyrgð á samræmingu á starfsemi Norrænu ráðherranefndarinnar. Jafnframt ákvarðar MR-SAM pólitískar áherslur í áætlunum og verkefnum sem fjármögnuð eru í gegnum ramma samstarfsráðherranna. Framtíðarsýnin um að Norðurlönd verði sjálfbærasta og samþættasta svæði heims árið 2030 ásamt áherslusviðunum þremur sem lúta að grænum, samkeppnishæfum og félagslega sjálfbærum Norðurlöndum eru leiðarstef í allri starfsemi Norrænu ráðherranefndarinnar.

Almenn ábyrgð MR-SAM nær meðal annars til þess að taka ákvarðanir um:

- Almennar pólitískar áherslur í norrænu samstarfi ásamt eftirfylgni með árangri af þeim
- Skiptingu fjárveitinga á fjárhagsramma fagsviðanna ásamt fjárhagsforsendum fjárhagsáætlunar Norrænu ráðherranefndarinnar
- Pólitískar áherslur ásamt skiptingu fjárveitinga á fjárhagsramma MR-SAM

Í almenni ábyrgð MR-SAM felst einnig að sjá Norrænu ráðherranefndinni fyrir skrifstofuhaldi. Skrifstofan og norrænu stofnanirnar gegna mikilvægu hlutverki til þess að uppfylla markmið framtíðarsýnarinnar. Skrifstofan leggur til þekkingu og gögn fyrir sjálft starfið við að vinna og framkvæma þá stefnu sem samþykkt hefur verið í ráðherra- og embættismannanefndunum. Stofnanirnar eru mikilvæg tæki til þess að hrinda í framkvæmd þeim verkefnum sem ákveðin hafa verið.

Skrifstofan og stofnanirnar eiga að bera ábyrgð á því að tryggja rétta og viðeigandi umsýslu opinbers norræns fjár auk markmiða- og árangursstýrðs starfs sem skilar mælanlegum árangri.

Upplýsingastarf skrifstofunnar og stofnananna skiptir höfuðmáli til þess að miðla upplýsingum um árangur af vinnu norræns samstarfs að framtíðarsýninni, jafnt innan Norðurlanda sem utan þeirra.

Samstarfsáætlun MR-SAM lýsir þeim hluta af ábyrgðarsviði MR-SAM sem varðar pólitískar áherslur samstarfsráðherranna og markmið fyrir tímabilið 2025–2030 skipt niður á þrjú almenn markmið. Í samræmi við þessi markmið er það sérstakt verkefni og ábyrgð MR-SAM að tryggja samræmda innleiðingu og upplýsingamiðlun varðandi framtíðarsýnina, að vinna að aukinni samþættingu innan Norðurlanda og tryggja norræn sjónarmið bæði innan Norðurlanda og á alþjóðavettvangi.

Vinnan á þessum þremur sviðum fer fram í gegnum ýmsar áætlanir og aðgerðir. Sem dæmi má nefna vinnuna við að veita almenningi og fyrirtækjum á Norðurlöndum upplýsingar um norrænt samstarf, stuðning við aðila borgaralegs samfélags og samstarf við aðila á grannsvæðum Norðurlanda.

Jafnframt á MR-SAM að tryggja að tekið sé tillit til hinna þverlægu sjónarmiða um sjálfbæra þróun, jafnrétti og börn og ungmenni og að þau séu rauður þráður í allri starfsemi Norrænu ráðherranefndarinnar.

Í ferlinu við að vinna markmið, undirmarkmið, áætlanir og aðgerðir hefur Norðurlandaráði gefist kostur á að koma með innlegg og tillögur að áherslum á öllum þessum stigum fram að pólitískri ákvörðun um að taka samstarfsáætlunina upp.

Rætt hefur verið við borgarasamfélagið og aðra viðeigandi aðila, svo sem atvinnulífið og aðila vinnumarkaðarins, þegar það hefur átt við, og þeim gefist færi á að koma að ferlinu á mismunandi stigum, einkum með áherslu á beina útfærslu aðgerða innan þeirra áætlana sem MR-SAM fjármagnar.

Samstarfsáætlunin er stýrandi skjal við allt starf að áætlunum undir MR-SAM. MR-SAM samþykkti samstarfsáætlunina í september 2024 og gildir hún til 31. desember 2030.

Samstarfsáætlunin tekur mið af því hlutverki Norrænu ráðherranefndarinnar að leggja sitt af mörkum til þess að uppfylla framtíðarsýn okkar um að Norðurlönd verði sjálfbærasta og samþættasta svæði heims árið 2030.

3. Pólitískar áherslur

MR-SAM ber sérstaka ábyrgð á því að taka þátt í að halda á lofti framtíðarsýninni, stefnumarkandi áherslusviðunum þremur og öðrum norrænum málefnum innan landanna og á norrænum vettvangi ásamt því að tryggja að vinnunni sé fylgt eftir. MR-SAM vinnur að enn öflugra og metnaðarfullra samstarfi með því að taka þátt í að bjóða norrænar lausnir, nýja þekkingu sem kallað er eftir og vettvang fyrir norræna samvinnu.

Norðurlönd hafa færst nær því að verða sjálfbært og samþætt svæði en enn er verk að vinna eigi hið endanlega og metnaðarfulla markmið að nást. Mikil vannýtt tækifæri eru til staðar á Norðurlöndum á sviði samþættingar og hreyfanleika með tilliti til þess að starfa, stunda nám, stofna fyrirtæki eða flytja til annars norræns lands. Vinnan í tengslum við hreyfanleika og stjórnsýsluhindranir skiptir sérstaklega miklu máli fyrir aukinn hagvöxt, samkeppnishæfi og samstöðu. Þörf er á markvissara norrænu samstarfi á milli viðeigandi aðila til þess að ná þessu markmiði.

Vinnan snertir mörg málefnasvið og með þverfaglegu samstarfi á milli fagsviða skapast skilyrði til þess að koma stjórnsýsluhindrunum og hreyfanleika á dagskrá stjórnmalanna. Hjá öðrum fagsviðum, svo sem Digital, R-, N-, A-, U- og S, fer einnig fram þverfaglegt samstarf á milli sviði og unnin eru verkefni með áherslu á að skapa skilyrði fyrir aukinn hreyfanleika. Á vettvangi landanna verður að styrkja hið norræna sjónarhorn á þeim málefnasviðum sem við á.

Til þess að efla samþættingu á Norðurlöndum verða viðeigandi upplýsingar fyrir Norðurlandabúa sem vilja búa, starfa eða stunda nám í öðru norrænum landi að vera aðgengilegar. Sem dæmi um aðgerðir má nefna styrk Norrænu ráðherranefndarinnar vegna upplýsingagjafar til íbúa og fyrirtækja sem meðal annars fer fram í gegnum upplýsingaþjónustur landamærasvæðanna og Info Norden. Þær stuðla að því að Norðurlandabúar fái upplýsingar þvert á landamæri ásamt leiðbeiningum á sínu eigin máli og á ensku ásamt því að tilkynna um stjórnsýsluhindranir.

Borgarasamfélagið er grundvallarstoð í grasrót norræns samstarfs. Nánara samstarf norræns borgarasamfélags ýtir undir samþættingu Norðurlanda. Norræna ráðherranefndin styður við

borgarasamfélagið á Norðurlöndum, meðal annars með aðgerðum á vegum MR-SAM í tengslum við stuðning við félagasamtök og samstarfsnet.

Þörf er á því að efla starfið í tengslum við stuðning við borgarasamfélagið með fleiri tækifærum fyrir meðal annars félagasamtök til að sækja um styrki vegna norrænnar starfsemi.

Réttindi og sjónarmið barna og ungmenna eru mikilvæg í norrænu samstarfi og MR-SAM tryggir meðal annars fjárveitingar sem sérstaklega eru eyrnamerkar þessu málefnasviði og að börnum og ungu fólki sé veitt tækifæri til þess að hafa áhrif á ákvarðanir sem snerta það.

Eins og stöðu heimsmála er háttað um þessar mundir skiptir öflugra norrænt samstarf á sviði samfélagsöryggis, þar með talið almannavarna og viðnámsþróttar, sköpum fyrir sjálfbær Norðurlönd. Starfið fer fram á ýmsum stigum jafnt innan ramma Norrænu ráðherranefndarinnar sem utan. Samstarf í tengslum við afhendingaröryggi snertir mörg fagsvið.

Verkefni MR-SAM er að stuðla að skilvirkri upplýsingagjöf og að tekið sé tillit til norrænna sjónarmiða á þessu sviði í ríkisstjórnunum, ásamt því að fylgjast með vinnunni í ráðherranefndunum og á öðrum viðeigandi vettvangi.

Alþjóðlegt samstarf norrænu ráðherranefndarinnar stuðlar einnig að uppfyllingu framtíðarsýnarinnar. Í samstarfi við skrifstofu ráðherranefndarinnar í Eystrasaltsríkjunum og aðra samstarfsaðila á grannsvæðum Norðurlanda og í öðrum völdum heimshlutum er unnið að sameiginlegum norrænum aðgerðum og verkefnum sem byggjast á norrænum gildum. Þetta samstarf styrkir rödd Norðurlanda á alþjóðavettvangi.

Þegar Norðurlönd vinna saman og koma fram sem ein heild fá norrænu löndin aukinn sýnileika og slagkraft á alþjóðavettvangi. Með því að kynna Norðurlönd sem svæði í alþjóðlegum verkefnum þar sem norræn sendiráð vinna með einkageiranum skapast forsendur fyrir samlegðaráhrifum í þágu samkeppnishæfra Norðurlanda til langs tíma.

4. Markmið og undirmarkmið

MR-SAM hefur tekið ákvörðun um markmið og undirmarkmið með starfinu á tímabilinu 2025–2030. Allt pólitískt norrænt samstarf er unnið með hinar pólitísku áherslur og skilvirka og rétta umsýsla opinbers norræns fjár að leiðarljósi. Það þýðir að á þessum markmiðum skuli byggja aðgerðir sem skila þeim árangri og hafa þau áhrif að ná fram þeim breytingum sem stefnt er að.

Markmið 1: Starfsemi Norrænu ráðherranefndarinnar stuðlar að uppfyllingu Framtíðarsýnar okkar 2030

MR-SAM tekur þátt í að bjóða upp á norrænar lausnir sem með beinum hætti hjálpa til við að leysa úrlausnarefni á Norðurlöndum, nýja þekkingu sem kallað er eftir og sem nota má við stefnumótun í norrænu löndunum og vettvanga fyrir norræna samvinnu til þess að tengja aðila á svæðinu betur saman.

- **Undirmarkmið 1.1: Framtíðarsýnin er aðalhvatin í starfsemi ráðherranefndarinnar**
Vinna fagsviðanna við samstarfsáætlanirnar og starfsáætlanirnar verður samræmd og henni fylgt eftir. Það verður meðal annars gert með því að styðja við og hvetja til samstarfs þvert á fagsvið og málefnasvið ásamt því að fylgja eftir þróun Norðurlanda í átt til þess að verða

sjálfbært og samþætt svæði með hagtölum og vísum. Unnið verður áfram að innleiðingu hinna þverlægu sjónarmiða.

○ **Undirmarkmið 1.2: Starfsemi ráðherranefndarinnar stuðlar að viðnámsþolnara og sjálfbærara svæði**

Hvatt verður til öflugra norræns samstarf á sviði samfélagsöryggis, þar með talið almannavarna, afhendingaröryggis og viðnámsþols, innan fagsviða ráðherranefndarinnar. Eftirfylgni og skýrslugjöf um samstarf fagsviðanna og annað viðeigandi norrænt samstarf fer fram jafnóðum.

○ **Undirmarkmið 1.3: Virði og árangur af starfsemi Norrænu ráðherranefndarinnar er ríkisstjórnunum og opinberum aðilum skýr**

Samskiptaaðgerðir innan Norðurlanda sem utan þeirra verða auknar og miðaðar við markmið framtíðarsýnarinnar. Umræður á norrænum vettvangi verða auknar og vægi norrænna sjónarmiða innan ríkisstjórna landanna aukið og tryggt.

Markmið 2: Aukin samþætting og hreyfanleiki á milli norrænu landanna

○ **Undirmarkmið 2.1: Það á að vera einfaldara og eftirsóknarverðara fyrir fólk að búa, stunda nám eða vinnu og reka fyrirtæki í öðru norrænu landi**

Vinnu að hreyfanleika og afnámi stjórnsýsluhindrana verður beint að stærri málum sem skipta sköpum varðandi samþættingu innan Norðurlanda. Um leið verður pólitískur stuðningur og samstarf við ráðuneyti í einstökum löndum og yfirvöld ásamt svæðisbundnum aðilum og atvinnulífni eftl. Upplýsingaaðgerðir sem beinast að almenningi og fyrirtækjum verða styrktar svo auðveldara verði fyrir viðtakendur að finna réttar upplýsingar. Kunnátta í norrænum tungumálum verður eflað með markvissum aðgerðum.

○ **Undirmarkmið 2.2: Aukið samstarf og þekkingarskipti fyrir aðila borgarasamfélagsins á Norðurlöndum**

Samstarfið við borgarasamfélagið verður eflað með styrkjum til samskipta og norrænnar starfsemi fyrir félagasamtök.

○ **Undirmarkmið 2.3: Aukin inngilding barna og ungmenna á Norðurlöndum**

Á inngildandi og sjálfbærum Norðurlöndum skipta aðgerðir sem gera öllum börnum og ungmennum kleift að þroskast, hafa áhrif á líf sitt og raunveruleg áhrif á samfélagsþróunina sköpum.

Markmið 3: Norræn sjónarmið verða tryggð á svæðinu og alþjóðavettvangi

MR-SAM stuðlar að því að auka vitund um norræn gildi, reynslu og lausnir með stuðningi við sameiginleg norræn verkefni, jafnt heima fyrir sem á alþjóðavísu.

○ **Undirmarkmið 3.1: Öflugra svæðisbundið samstarf og þekkingarskipti með lykilaðilum í löndunum, á svæðinu og á alþjóðavísu**

Í gegnum verkefnastarfsemi, þekkingarskipti og náð samstarf við grannsvæði Norðurlanda, og að einhverju leyti valda heimshluta, er unnið að markmiðum framtíðarsýnarinnar utan Norðurlanda.

- **Undirmarkmið 3.2: Norræn gildi og lausnir verða kynntar í löndum utan Norðurlanda**
Sem brautryðjendur varðandi græn umskipti, félagslega sjálfbærni og samkeppnishæfni stuðla norrænu löndin að því að auka vitund um norræn gildi, reynslu og lausnir á alþjóðavísu. Sendiráð norrænu landanna eru mikilvægur vettvangur vinnunnar við að efla rödd Norðurlanda alþjóðlega.

5. Mat á samstarfsáætluninni

Samstarfsáætlunin gildir á tímabilinu 2025–2030 en er skipt niður í þriggja ára starfsáætlanir tímabilin 2025–2027 og 2027–2030.

Á miðju tímabili verður unnið mat og á grundvelli þess kann ráðherranefndin að gera breytingar á samstarfsáætluninni ásamt því að fá hugmynd um hvernig rétt sé að útfæra starfsáætlun seinna tímabilsins.

Skýrslum um árangur af áætlunum verður skilað jafnóðum til Norrænu samstarfsnefndarinnar / MR-SAM. Jafnframt fer fram símat samkvæmt mati framkvæmdastjóra og ráðherranefndarinnar.